

Model $\frac{1}{4}$ zawieszenia

Mateusz Wójcik, 30.10.2024

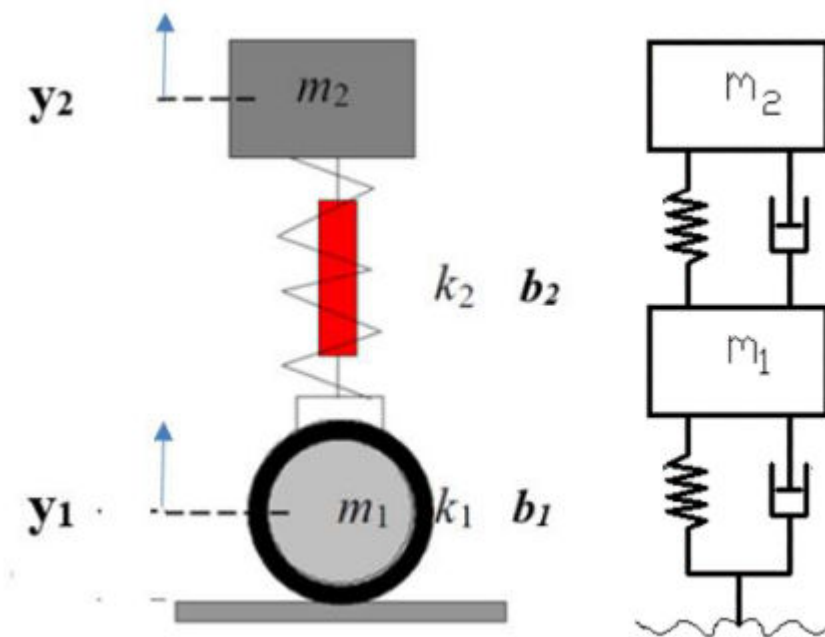
1. Cele wiczenia

Celem tego wiczenia jest opracowanie bardziej zaawansowanego modelu matematycznego zawieszenia samochodu niż ten utworzony na poprzednich laboratoriach. Model będzie odnosił się tylko do jednego koła czyli $\frac{1}{4}$ zawieszenia, a następnie zostanie wykonane symulacje tego modelu. Przeanalizowane zostaną odpowiedzi skokowe oraz odpowiedź systemu na serii wymuszeń, aby zasymulować uproszczone warunki drogowe. Po wykonaniu odpowiednich obliczeń model zostanie również odwzorowany w środowisku SIMULINK.

```
clear, clc, clf;
```

Model w Matlabie

Model oparto na schemacie przedstawionym poniżej:

Punkt równowagi reprezentuje występną napięta sprężyn pod wpływem sił ciężkości. **Dynamik modelu opisuj odchyłkowe zmienne $y_1(t)$ i $y_2(t)$.** Sterowanie u przedstawia zmiany podłoża, na które musi reagować zawieszenie, aby móc zapewnić komfort jazdy. Jak widać na powyższym schemacie takie zawieszenie można uprościć do modelu zawierającego dwa tłumiki, dwie sprężyny i dwie masy, gdzie przyjmij następujące oznaczenia

Definicja zmiennych:

```
m1 = 50;      %kg - masa koła z wahaczem (czyli nieresorowanej podwozia),  
m2 = 370;     %kg - masa wiązki nadwozia (czyli resorowanej),  
k1 = 220000;  %N/m - współczynniki sprężystości opony,  
k2 = 35000;   %N/m - współczynniki sprężystości sprężyny,
```

```
b1 = 500;      %Ns/m - współczynnik tłumienia opony,
b2 = 1000;    %Ns/m - współczynnik tłumienia amortyzatora olejowego
```

A y_1 i y_2 to:

y_1 – pionowe przesunięcie rodka masy opony (względna odchyłka od stanu równowagi),

y_2 – pionowe przesunięcie rodka masy nadwozia (względna odchyłka od stanu równowagi).

Na podstawie przyjętych oznaczeń otrzymano następującą dynamikę modelu liniowego:

$$m_1 \ddot{y}_1 + b_1(\dot{y}_1 - \dot{u}) + b_2(\dot{y}_1 - \dot{y}_2) + k_1(y_1 - u) + k_2(y_1 - y_2) = 0,$$

$$m_2 \ddot{y}_2 + b_2(\dot{y}_2 - \dot{y}_1) + k_2(y_2 - y_1) = 0$$

W celu pozbycia się pochodnej sygnału sterującego w równaniach opisujących dynamikę układu, przyjmijmy następujące cztery zmienne stanu $x(t)$:

$$x_1 = y_1,$$

$$x_2 = y_2,$$

$$x_3 = \dot{y}_1 - \left(\frac{b_1}{m_1}\right)u,$$

$$x_4 = \dot{y}_2$$

Teraz możemy przejść na zmienne stanu w równaniu opisującym dynamikę układu liniowego i stworzyć macierz umożliwiającą utworzenie obiektu w przestrzeni stanów.

Tworzenie macierzy reprezentujących przestrzeń stanów:

```
A = [ [0 0 1 0];
       [0 0 0 1];
       [-(k1+k2)/m1 k2/m1 -(b1+b2)/m1 b2/m1];
       [k2/m2 -k2/m2 b2/m2 -b2/m2] ];

B = [b1/m2; 0; k1/m1 - (b1+b2)*b1/m1^2; b1*b2/(m1*m2)];
C = eye(4);
D = zeros([4, 1]);
```

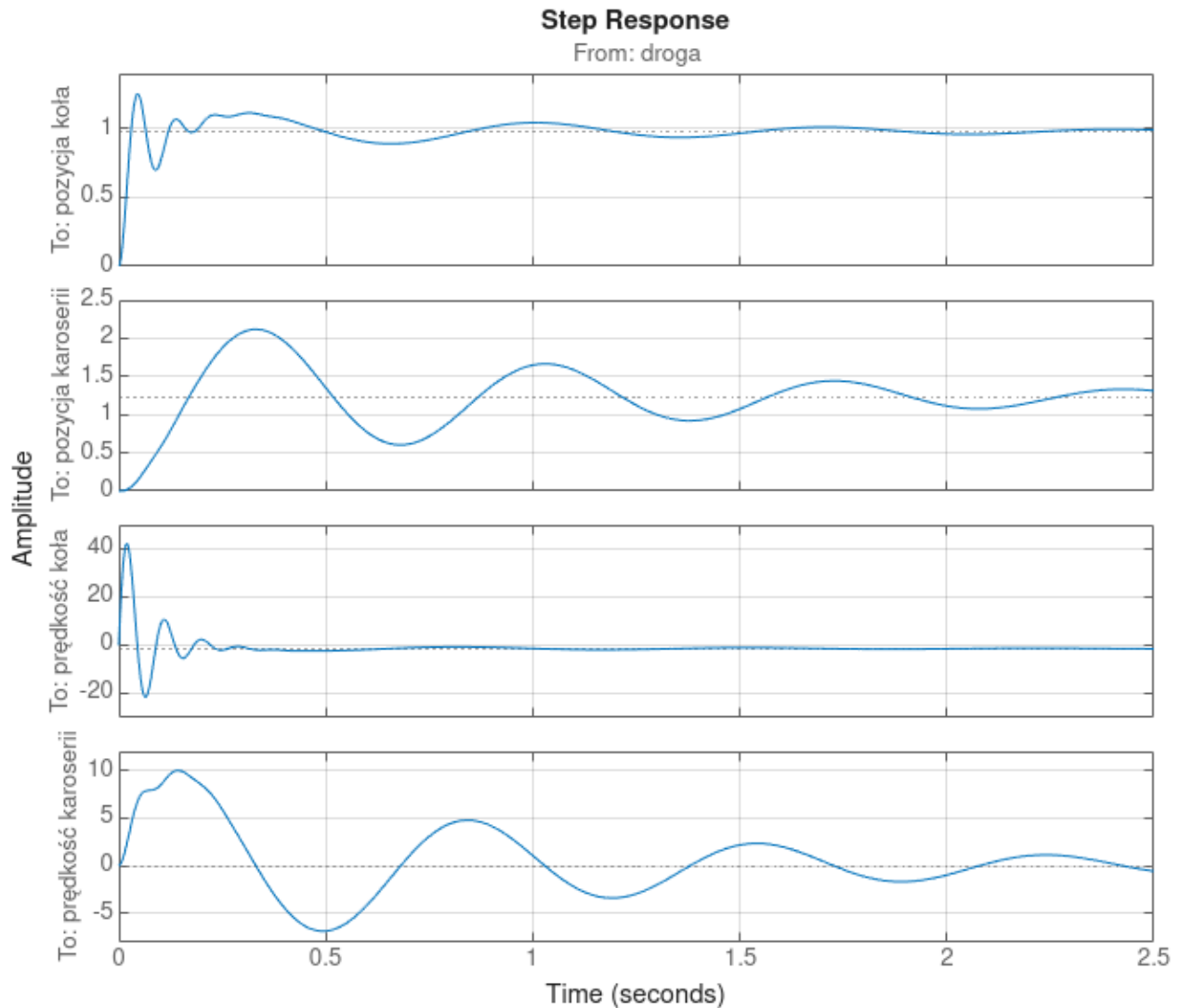
Utworzenie obiektu w przestrzeni stanów

Poznaliśmy tutaj nową funkcjonalność Matlaba, przydatną przy tworzeniu przestrzeni stanów. Jesteśmy w stanie przy tworzeniu obiektu zdefiniować tytuły zmiennych wejściowych, zmiennych stanu oraz zmiennych wyjściowych. Zaletą tego rozwiązania jest widoczna w dalszej części sprawozdania, gdzie bez zbędnych linijek kodu, Matlab od razu tworzy nam podpisane wykresy.

```
sys = ss(A,B,C,D,...
         'InputName','droga',...
         'StateName',{'pozycja koła', 'pozycja karoserii', 'prędkość koła',
         'prędkość karoserii'},...
         'OutputName',{'pozycja koła', 'pozycja karoserii', 'prędkość koła',
         'prędkość karoserii'});
```

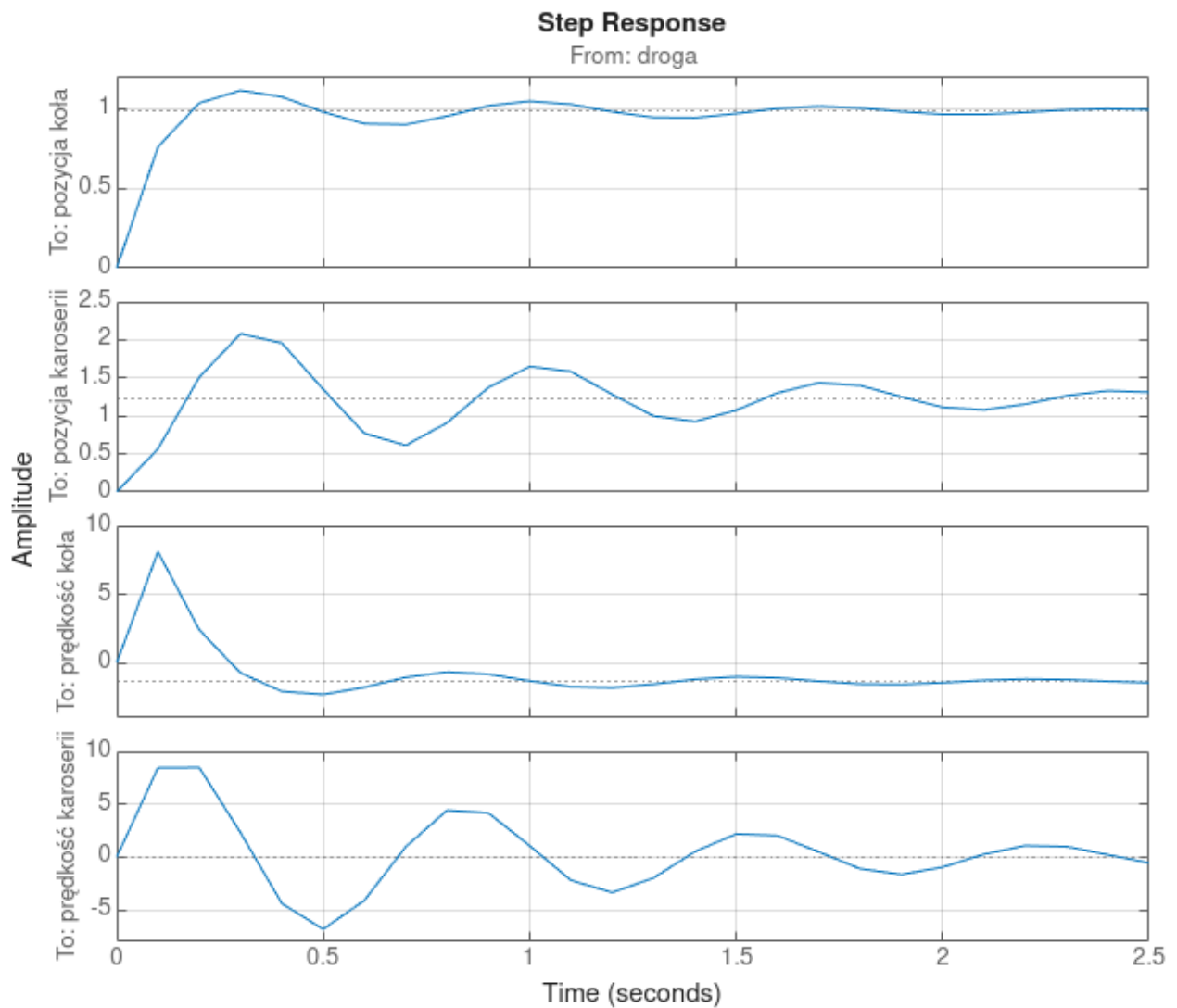
Wykres lenie odpowiedzi skokowych dla czasu 2,5 sekundy.

```
clf
figure
step(sys,0:0.001:2.5)
grid on
set(gcf, 'Position', [100, 100, 1000, 800]);
```


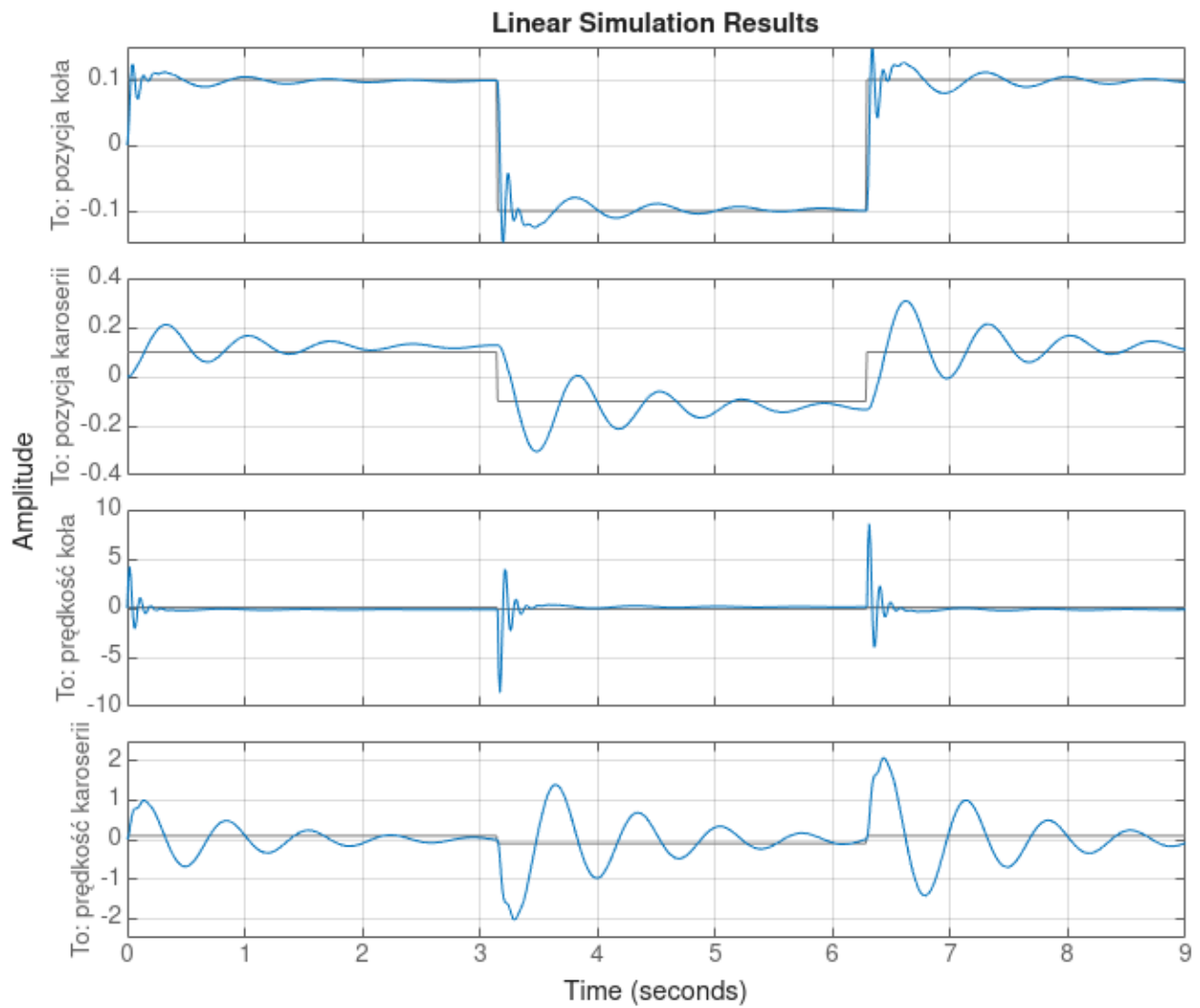
Wykres przedstawiający odpowiedź na wymuszenie skokowe jest zgodne z oczekiwaniami i po pewnym czasie pozycja karoserii ustabilizuje się w pozycji odpowiadającej skokowi. Widać, że zawieszenie znacznie tłumi nierówności podłoża - zmiany położenia karoserii zachodzą znacznie wolniej niż te, które są odczuwane przez koło. Trzeba natomiast uważać na zbyt mały czas próbkowania, który jak widać na poniższym wykresie potrafi całkowicie zmienić przebieg sygnału:

```
step(sys,0:0.1:2.5)
grid on
```


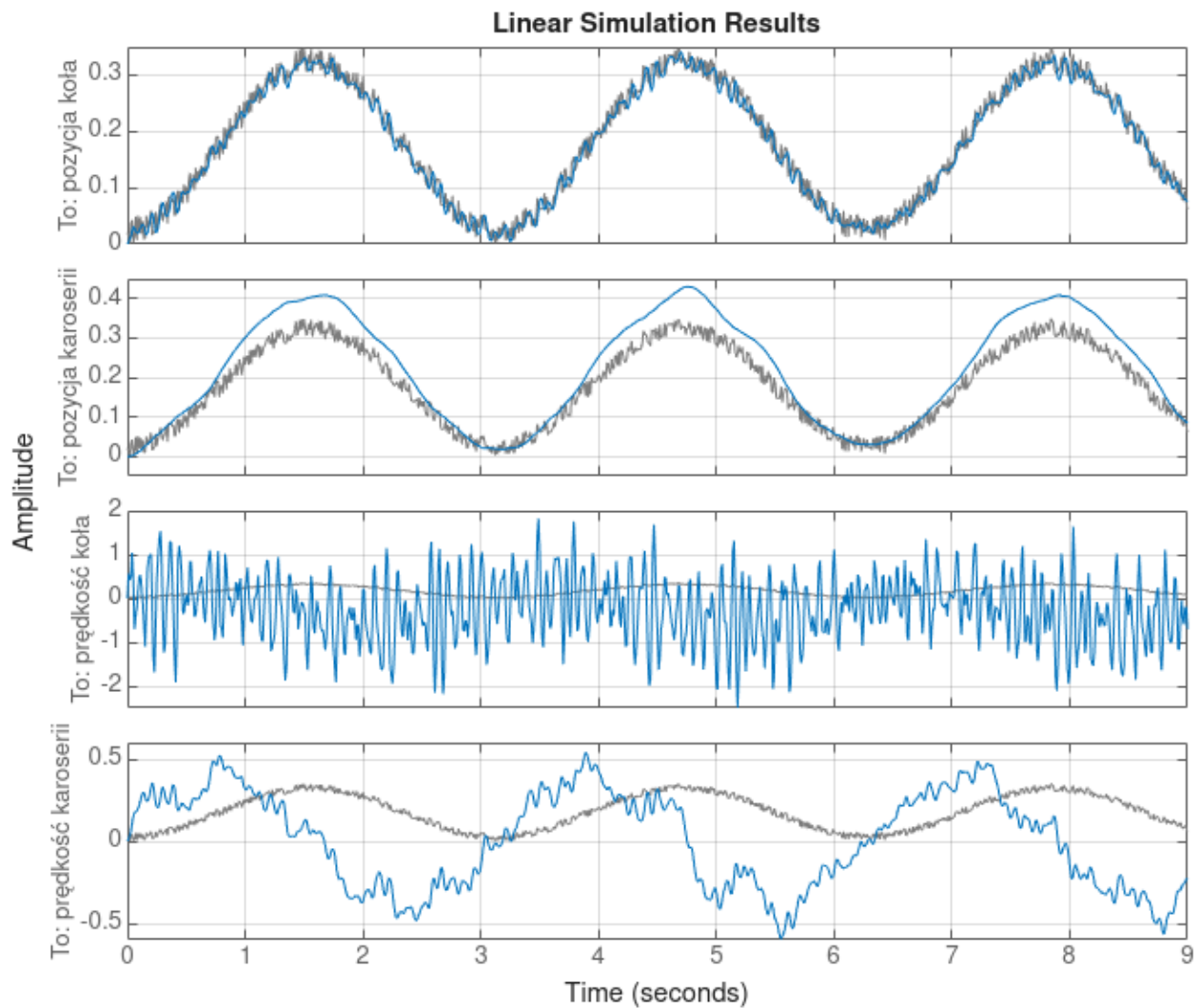
W celu sprawdzenia odpowiedzi na seri wymusze zasymulowano przy u yciu funkcji **lsim**, odpowied na fal prostok tn - sygnał u_1 i na $\sin^2(x)$ + wygenerowany szum - sygnał u_2 .

```
t = 0:0.01:9;
u1 = 0.1 * square(t);
u2 = 0.3* (sin(t)).^2 + 0.05*rand([1,length(t)]);
lsim(sys,u1,t)
grid on
```


Na podstawie tych wyników widać, że układ zachowuje swoje własności również dla ujemnych skoków (zjeżdżania z krawężnika) - odpowiednio tłumić karoserie samochodu.

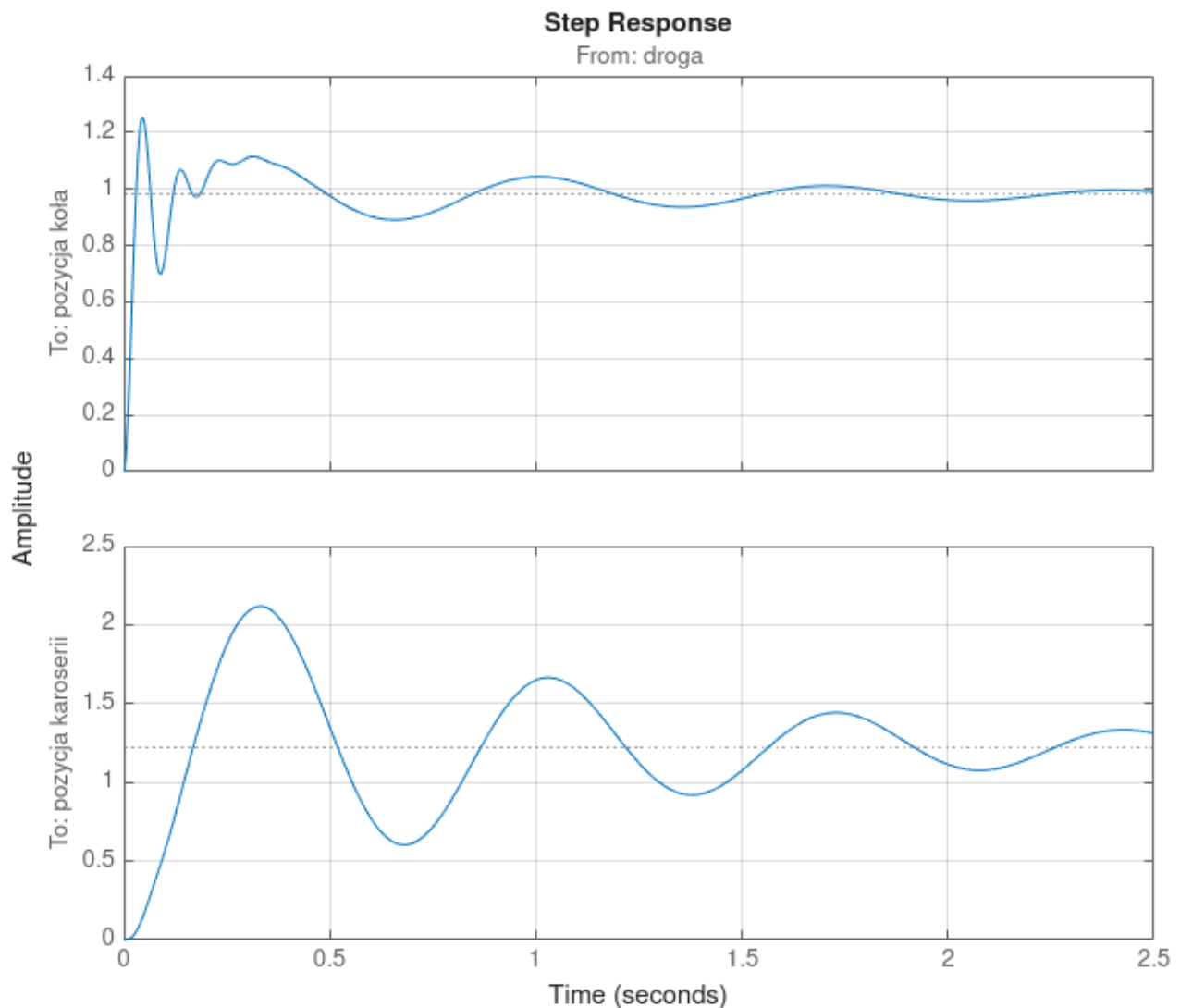
```
lsim(sys,u2,t)
grid on
```


Można zauważyć, że dla sygnału bardziej przypominającego nierówną drogę, zawieszenie równie dobrze spełnia swoje zadanie. Małe zmiany drogi, które mogłyby powodować dyskomfort u pasażera, są skutecznie tłumione i nie przenoszą się na karoserię.

Przeprowadzenie modyfikacji w kodzie w celu uzyskania na wyjściu tylko pozycji koła i pozycji karoserii:

```
C_1 = eye(2,4);
D_1 = zeros([2,1]);
sys_1 = ss(A,B,C_1,D_1,...
    'InputName','droga',...
    'StateName',{'pozycja koła', 'pozycja karoserii', 'prędkość koła',
    'prędkość karoserii'},...
    'OutputName',{'pozycja koła', 'pozycja karoserii'});
step(sys_1,0:0.001:2.5);
grid on
```


Obliczanie transmitancji operatorowej

Kolejnym etapem wiczenia jest wyznaczenie transmitancji układu. W tym celu skorzystano z funkcji zamieniającej obiekt w przestrzeni stanów na wektory liczników i mianowników transmitancji. Układ posiada cztery wyjścia, dlatego uzyskano cztery różne transmitancje opisujące kolejno pozycje i prędkości koła/karoserii.

```
[licz,mian] = ss2tf(A,B,C,D);
```

Wyznaczone transmitancje:

```
G1 = tf(licz(1,:),mian,'InputName','droga','OutputName','pozycja koła')
```

G1 =

```
From input "droga" to output "pozycja koła":
  1.351 s^3 + 4144 s^2 + 1.179e04 s + 4.08e05
-----
s^4 + 32.7 s^3 + 5222 s^2 + 1.284e04 s + 4.162e05
```

Continuous-time transfer function.
Model Properties

```
G2 = tf(licz(2,:),mian,'InputName','droga','OutputName','pozycja
karoserii')
```

G2 =

```
From input "droga" to output "pozycja karoserii":
      27.03 s^2 + 1.202e04 s + 5.109e05
-----
s^4 + 32.7 s^3 + 5222 s^2 + 1.284e04 s + 4.162e05
```

Continuous-time transfer function.
Model Properties

```
G3 = tf(licz(3,:),mian,'InputName','droga','OutputName','pr dko koła')
```

G3 =

```
From input "droga" to output "pr dko koła":
      4100 s^3 + 4730 s^2 + 3.907e05 s - 5.625e05
-----
s^4 + 32.7 s^3 + 5222 s^2 + 1.284e04 s + 4.162e05
```

Continuous-time transfer function.
Model Properties

```
G4 = tf(licz(4,:),mian,'InputName','droga','OutputName','pr dko
karoserii')
```

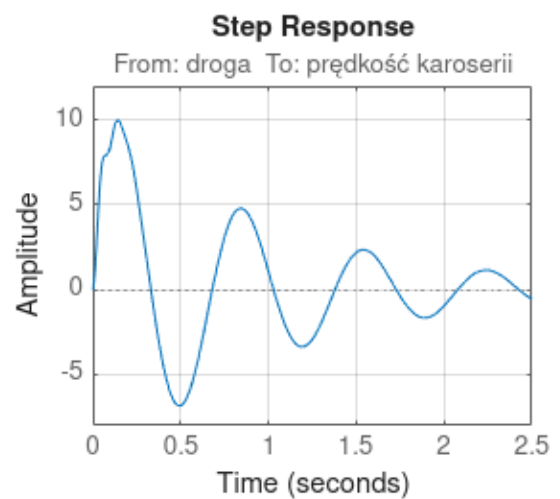
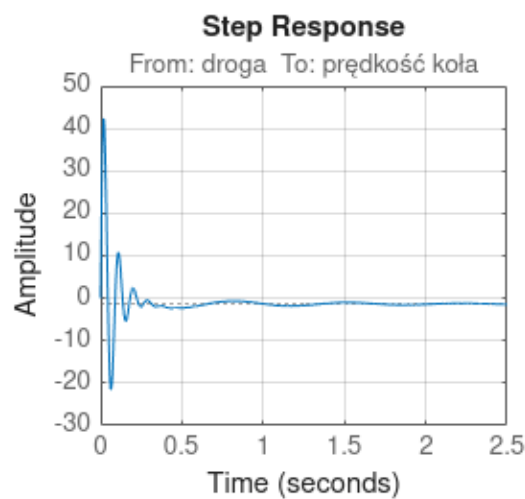
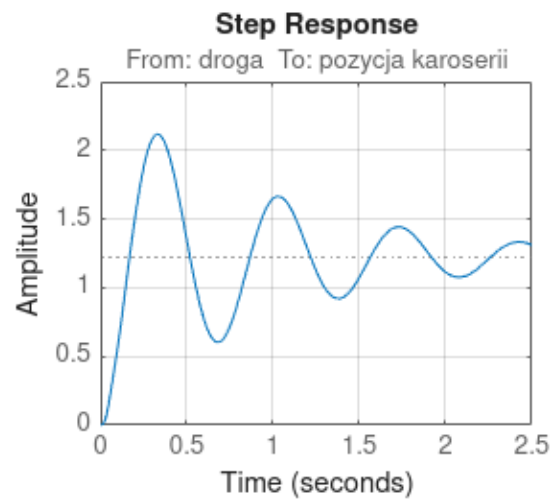
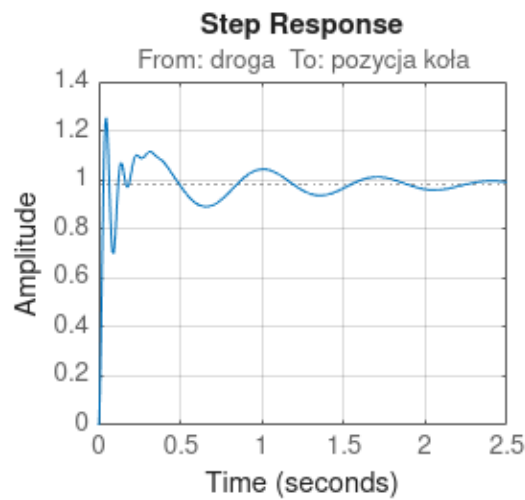
G4 =

```
From input "droga" to output "pr dko karoserii":
      27.03 s^3 + 1.202e04 s^2 + 5.109e05 s + 5.45e-09
-----
s^4 + 32.7 s^3 + 5222 s^2 + 1.284e04 s + 4.162e05
```

Continuous-time transfer function.
Model Properties

Następnie na podstawie transmitancji wyznaczono odpowiedzi skokowe

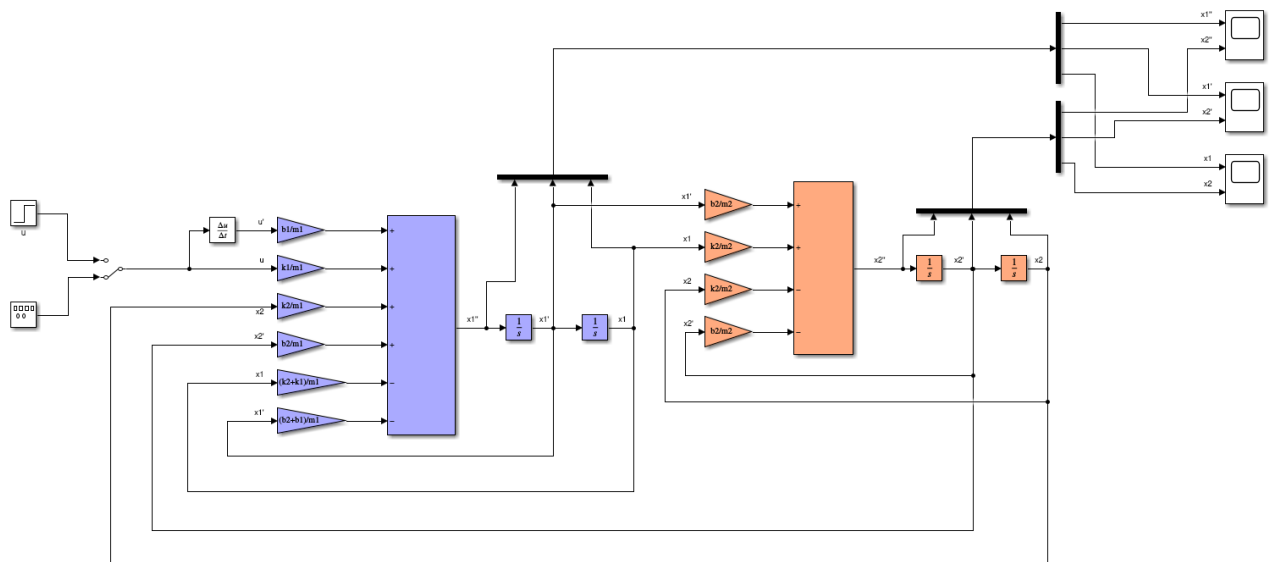
```
clf
figure
set(gcf, 'Position', [100, 100, 1000, 900]);
subplot(221);
step(G1, 0:0.001:2.5);
grid on;
subplot(222);
step(G2, 0:0.001:2.5);
grid on;
subplot(223)
step(G3, 0:0.001:2.5)
grid on;
subplot(224);
step(G4, 0:0.001:2.5)
grid on;
```

Bez większego zaskoczenia otrzymaliśmy dokładnie takie same odpowiedzi jak dla wcześniejszej reprezentacji modelu, co potwierdza równoważność obu metod.

Człowiek prowadzona w Simulinku

Model wykonano również w środowisku Simulink, w tym celu zbudowany model blokowy wygląda następująco:

Układ zbudowano korzystając z kilku integratorów, aby odwzorować równanie różniczkowe. Oprócz tego pojawiły się nowe elementy takie jak blok derivative, który potrzebny był w celu uzyskania pochodnej sygnału wejściowego, oraz bloku manual switch, który pozwala przełączać się między sygnałami wejściowymi zachowując strukturę i przejrzystość modelu. Układ poddano wymuszeniu skokowemu oraz serii wymuszeń w postaci sygnału prostokątnego. Wyniki tych symulacji przedstawiono poniżej:

Symulacja dla skoku jednostkowego:

```
clf
figure
set(gcf, 'Position', [100, 100, 1000, 900]);
subplot(211)
hold on
plot(out.tout, out.jump_signal_x_simulink.signals(1).values)
plot(out.tout, out.jump_signal_x_simulink.signals(2).values)
title("Wykres położenia dla sygnału wejściowego w postaci skoku jednostkowego")
ylabel("Amplituda [m]")
xlabel("Czas [s]")
grid on
legend(["koło", "karoseria"])
hold off

subplot(212)
hold on
plot(out.tout, out.jump_signal_v_simulink.signals(1).values)
plot(out.tout, out.jump_signal_v_simulink.signals(2).values)
title("Wykres prędkości dla sygnału wejściowego w postaci skoku jednostkowego")
ylabel("Amplituda [m/s]")
xlabel("Czas [s])")
```

```

grid on
legend(["koło", "karoseria"])
hold off

```


Symulacja dla sygnału prostokątnego:

```

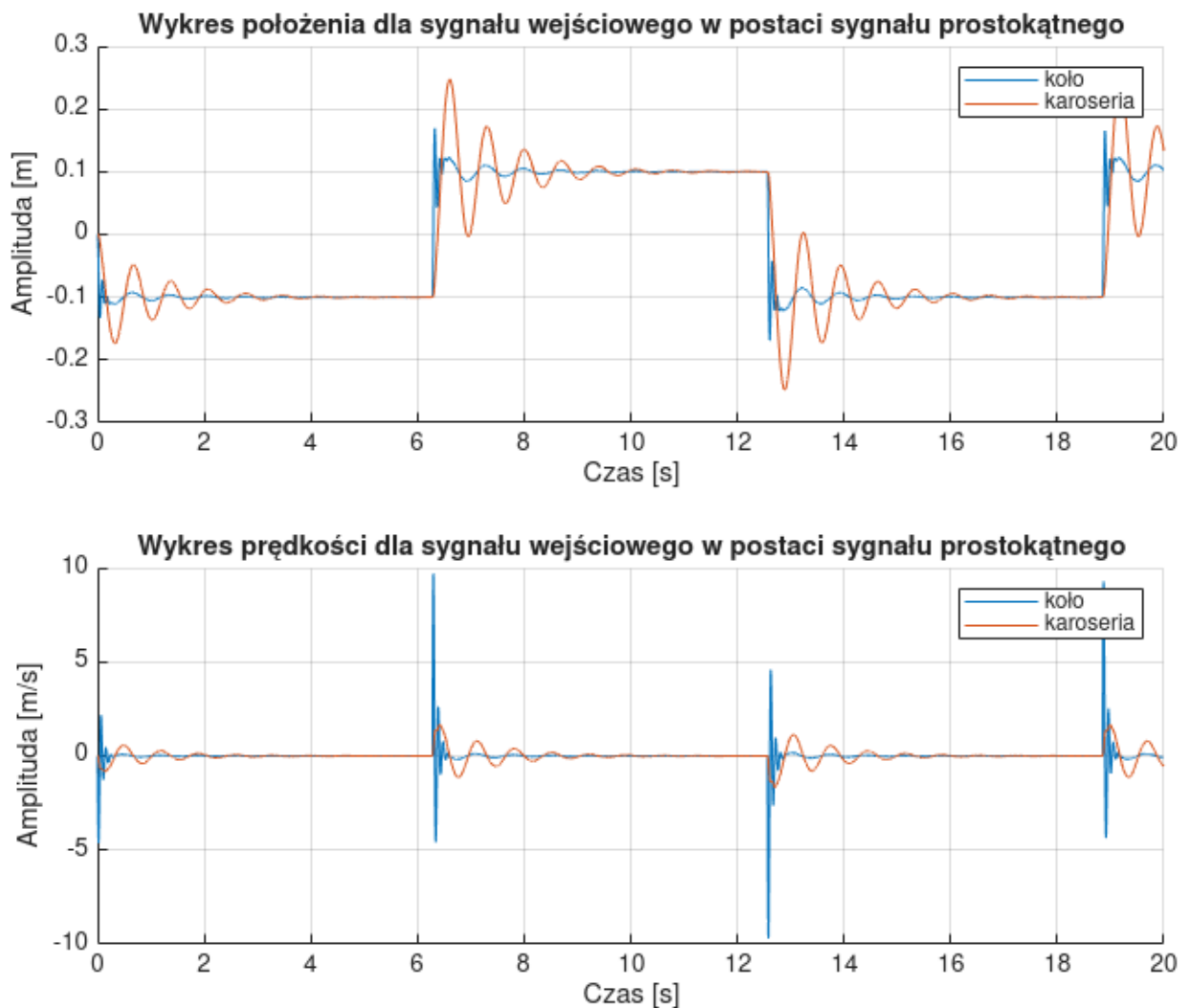
figure
set(gcf, 'Position', [100, 100, 1000, 800]);
subplot(211)
hold on
plot(out.tout, out.square_signal_x_simulink.signals(1).values)
plot(out.tout, out.square_signal_x_simulink.signals(2).values)
title("Wykres poło enia dla sygnału wej ciowego w postaci sygnału  
prostok tnego")
ylabel("Amplituda [m]")
xlabel("Czas [s]")
grid on

```

```

legend(["koło", "karoseria"])
hold off
subplot(212)
hold on
plot(out.tout, out.square_signal_v_simulink.signals(1).values)
plot(out.tout, out.square_signal_v_simulink.signals(2).values)
title("Wykres prdko ci dla sygnału wej ciowego w postaci sygnału  
prostok tnego")
ylabel("Amplituda [m/s]")
xlabel("Czas [s]")
grid on
legend(["koło", "karoseria"])
hold off

```


Jak mo na było si spodziewa , równie ten sposób zamodelowania istniej cego układu dynamiki daje takie same rozwi zania zobrazowane na powy szych wykresach. Ten sposób reprezentacji modelu ma natomiast przewag nad wcze niejszymi rozwi zaniami, poniewa w łatwy sposób umo liwia sprawdzenie jak zachowuj si warto ci przyspieszenia karoserii oraz koła. warto ci tych elementów s kluczowe, poniewa to właśnie bezpo rednio z nimi zwi zane s odczucia z jazdy pasa ra.

Wnioski

Model zawieszenia samochodu dla jednego koła umożliwił analizę dynamicznej reakcji układu na różne wymuszenia, uwzględniając uproszczony model zawierający: masy, tłumieniki i sprężyny. Symulacje odpowiedzi skokowych wykazały skuteczne tłumienie nierówności – koło reaguje szybciej niż karoseria, co poprawia komfort jazdy, np. podczas wjeżdżania i zjeżdżania z krawężników. Dodatkowym atutem modelu było rozwinięcie zagadnienia przy pomocy kilku metod. Dzięki reprezentacji w przestrzeni stanów w MATLABie uproszczono kod i interpretację wyników. Przejście na model transmitacyjny pozwoliło na porównanie obu metod i potwierdziło ich zgodność. Z kolei symulacje w Simulinku pozwoliły na intuicyjne śledzenie zmian położenia i prędkości oraz uzyskanie informacji o przyspieszeniach, kluczowych dla komfortu jazdy pasażerów. Całość potwierdziła, że przyjęty model skutecznie odwzorowuje właściwości zawieszenia, a środowisko Matlab sprawdza się w symulacji takich układów.